

Kommunal- og distriktsdepartementet
postmottak@kdd.dep.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
		20230376	Martin Eggen	22.08.23

Uttalelse i sak om innsigelse til kommuneplanens arealdel for Bodø kommune fra BirdLife Norge

BirdLife Norge er en frivillig naturvernorganisasjon med rundt 13.000 medlemmer. Med utgangspunkt i fagkunnskap om fugler, og med nasjonale og internasjonale miljømål som bakteppe, jobber vi for levedyktige fugle- og dyrebestander i en sunn natur over hele landet. Dette er i tråd med naturmangfoldloven og nasjonale målsetninger om å forbedre statusen til rødlistede arter.

Vi har engasjert oss i en strid om et akvakulturområde ved Breisundet i Helligvær i Bodø kommune. Nå som saken er inne i en avgjørende fase vil vi gjerne få komme med noen bemerkninger.

Arealforvaltningen i kommunene er sentrale for at nasjonale miljømål oppnås, nettopp fordi arealendringer er den største trusselen mot naturmangfoldet i Norge. I Breisundet er miljøverdiene store. Oppdrett i Breisundet strider mot kommunedirektørens innstilling, samt faglige frarådingen fra Statsforvalteren i Nordland og Fiskeridirektoratet. Nordland Fylkeskommune har tidligere funnet området uegnet for oppdrett.

Oppsummering av viktige momenter i saken:

- 63 prosent av sjøfuglartene våre er på rødlista, og tilbakegangen for en rekke arter er sterkt urovekkende. Mange av de rødlistede sjøfuglartene har sine hekke- og levesteder i og ved Breisundet. Flytellingene fra mai 2017 viser at det er mange storskarv som hekker innenfor 1 km fra lokaliteten. Disse fordeler seg på fem mindre kolonier på øyer og skjær fra Store-Ertnøya og sørover mot Oddskjæret. Samlet utgjør dette en av største koloniene i regionen. Storskarv er blant sjøfuglene som går tilbake i antall, og er nå kategorisert som nær truet (NT) på rødlista. Etter det vi kjenner til hekker storskarv i umiddelbar nærhet til den foreslåtte lokaliteten. Storskarven er en art med relativt omfattende arealbruk, og er sårbar for forstyrrelser og endringer i livsmiljøet. Storskarv hekker åpent på berg, og skremmes lett av reir med potensielle fatale konsekvenser for hekkesuksess. Effekt av forstyrrelser er ikke alltid lette å observere, og de «usynlige» måtene dyr og fugler påvirkes på kan være mer alvorlige på sikt. Eksempler på slike lite observerbare endringer er økt hjertefrekvens og økt fysiologisk stressnivå. Dette er blant annet påvist hos ærfugl. Resultatet blir ofte at fuglene oppgir hekkeplasser og leveområder.
- Området er av stor betydning for også for flere arter sjøfugl, bl.a. toppskarv (ansvarsart) og fiskemåke (sårbar, VU). Videre er det registrert viktige yngleområder for grågås, toppskarv, ærfugl (sårbar, VU), svartbak (ansvarsart) og teist (nær truet, NT) på Indre Remskjæran som ligger 1,2 kilometer nordøst for lokaliteten. Søre Stølsøya 1,1 kilometer sørøst for lokaliteten ble i 1987 kartlagt som et viktig hekkeområde for toppskarv, gråmåke (sårbar, VU), svartbak, tjeld (nær truet, NT) og steinvender (NT).
- Den omsøkte lokaliteten ligger over en skjellsandforekomst som er registrert som svært viktig på grunn av dens størrelse og stort innhold av skjell og skjellfragmenter. Naturtypen skjellsand er et habitat som ofte er rikt på bløtbnunnsfauna, og fungerer som gyte- og oppvekstområder for flere fiskearter. Naturbasen viser også at det er registrert fire større tareskogforekomster innenfor en avstand på 1

kilometer fra lokaliteten, den nærmeste ligger drøye 200 meter sørvest for lokaliteten. Disse vil uten tvil bli påvirket på en negativ måte, med ringvirkninger oppover i økosystemet.

- Både Miljødirektoratet (ref: 2023/1017) og Klima- og miljødepartementet (ref: 18/3903-19) fraråder akvakultur. Sistnevnte departement vurderer at *tilrettelegging for akvakulturanlegg i Breisundet i Helligvær vil ha en negativ påvirkning på taeskog-, skjellsand- og sjøfuglområdene, som utgjør naturmangfold av nasjonal eller vesentlig regional verdi. Vi mener at de negative konsekvensene for disse interessene veier tyngre enn samfunnsnyttene av tiltaket i denne saken. Vi kan videre ikke se at det er gjort tilfredsstillende vurderinger av alternativer eller at det er mulig å gjennomføre effektive avbøtende tiltak. Etter en helhetlig vurdering tilrår Klima- og miljødepartementet at innsigelsen fra Statsforvalteren i Nordland tas til følge.*

BirdLife Norge ber om at areal med vår aller viktigste natur vektet i denne saken. Dette er i tråd med *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027* og regjeringens uttalte politikk om at natur og klima er rammen rundt all politikk. Akvakultur bør legges til areal med minst mulig naturverdier, jfr. tiltakshierarkiet.

Avslutningsvis vil vi påpeke at vi reagerer sterkt på Nærings- og fiskeridepartementet uttalelser om at sjøfuglforekomstene ved Breisundet, og området funksjon, ikke er av vesentlig verdi. Breisundet er et grunt havområde med dokumentert viktige bunnforhold som skaper gode næringsforhold for sjøfugl, og med tellinger som dokumenterer områdets betydning for en rekke truede og rødlistede sjøfuglarter. Dette er arter som hekker flere steder langs kysten, men som har områder som er spesielt viktig for dem. Artene det er snakk om lever i løse grupper og små kolonier, og bestandene kan ikke tas vare på bare gjennom enkelte verneområder. Nærings- og fiskeridepartementet viser til at det er naturreservat i regionen, men kan umulig ha fått med seg at sjøfuglbestandene også her er sterkt synkende og truet. BirdLife Norge overvåker Karlsøyværet naturreservat på oppdrag for Statsforvalteren, og situasjonen i reservatet er prekær. De store fuglebestandene verneområdet ble opprettet for å beskytte, har forduftet. Dette er godt dokumentert og oppsummert i en rapport fra Statsforvalteren [Overvåking av sjøfugl i Nordland, resultater fra 2012 - 2021](#). Bliksvær naturreservat inngår ikke i overvåkningsprogrammet for sjøfugler i Nordland, men det er ikke usannsynlig at situasjonen er lik der. Dette tilsier at øyer og holmer rundt Breisundets har en stadig økende regional og nasjonal verdi, relativt sett. At Helligvær etter vår kjennskap skal være minkfritt, støtter en slik vurdering.

For BirdLife Norge

Kjetil Aa. Solbakken

Generalsekretær BirdLife Norge

Thomas Johansen [sign.]

Leder BirdLife Nordland